

EFEE

THE EUROPEAN FEDERATION OF
EDUCATION EMPLOYERS

EUROPEAN TRADE UNION COMMITTEE FOR
EDUCATION – COMITE SYNDICAL
EUROPEEN DE L'EDUCATION

Gemensam förklaring från ETUCE och EFEE

En handlingsram för läraryrkets attraktionskraft

Syftet med denna förklaring är att skapa en stabil bas för den fortsatta dialogen mellan de europeiska arbetsmarknadsparterna på utbildningsområdet EFEE (European Federation of Education Employers) och ETUCE (European Trade Union Committee on Education), med målet att skapa ett gemensamt förhållningssätt inom sektorn för en handlingsram i syfte att öka läraryrkets attraktionskraft i samhället och därmed adressera definitioner, utmaningar, principer och möjliga åtgärder som kan vidtas gemensamt i detta syfte.

Detta tillvägagångssätt härrör från åtta års social dialog inom sektorn genom vilken arbetsmarknadens parter på utbildningsområdet har blivit medvetna om vikten av social dialog och kapacitetsuppbyggnad, ömsesidig tillit och samarbete samt engagemang och kommunikation¹ för att hantera nya och framväxande utmaningar för Europas utbildningsväsende. Redan år 2017 insåg EFEE och ETUCE att den gemensamma processen för kapacitetsuppbyggnad uppfyller parternas gemensamma mål om en *”stark och effektiv social dialog till förmån för människor som arbetar inom utbildningsinstitutioner på alla utbildningsnivåer och till slutlig förmån för studenterna och deras familjer”*². År 2013–2018 har EFEE och ETUCE i synnerhet samarbetat kring tre kapacitetsuppbyggnadsprojekt inom den sektorsvisa sociala dialogen på utbildningsområdet i EU (ESSDE)³, vilken har lett till rundabordssamtal mellan europeiska och

¹ Joint ETUCE/EFEE Statement on Promoting the potentials of the European Sectoral Social Dialogue (Gemensamt uttalande från ETUCE och EFEE om främjande av potentialen i den branschvisa sociala dialogen i EU) (2016) och slutrapporten från ETUCE och EFEE ”European Sectoral Social Partners in Education promoting the potentials of their dialogue through knowledge transfer and training. The ESSDE capacity building project II” (Branschvisa arbetsmarknadsparter på utbildningsområdet i EU främjar potentialen i sin dialog genom kunskapsöverföring och utbildning. ESSDE:s kapacitetsuppbyggnadsprojekt II).

² Joint ETUCE/EFEE Statement on Promoting the potentials of the European Sectoral Social Dialogue (Gemensamt uttalande från ETUCE och EFEE om främjande av potentialen i den branschvisa sociala dialogen i EU) (2016).

³ *”European Education Social Partners striving for sustainable influence on European education policy building through knowledge through successful social dialogue. The ESSDE Capacity Building project III” (Europeiska arbetsmarknadsparter på utbildningsområdet strävar efter hållbart inflytande på den europeiska*

nationella arbetsmarknadsparter i 20 EU-länder och två EU-kandidatländer⁴ samt under tre slutkonferenser i Bryssel (Belgien), Amsterdam (Nederländerna) och Sofia (Bulgarien).

Med tanke på aktuella och framväxande utmaningar på utbildningsområdet, inklusive lärarbrist i flera EU-länder, åtar sig utbildningsrådets arbetsmarknadsparter på europeisk, nationell, regional och lokal nivå genom denna förklaring att fortsätta bygga upp sin kapacitet för att delta effektivt i den sociala dialogen, delta i utbildningspolitiken på ett meningsfullt sätt och bidra till positiv förändring samt främja läraryrkets attraktionskraft i Europa som en del i högkvalitativa och inkluderande utbildningssystem.

Sammanhang och utmaningar

Nylanseringen av den sociala dialogen i syfte att öka dess roll i alla EU-medlemsstater skedde på initiativ av Europeiska kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker, som tillkännagav "en ny start för den sociala dialogen" redan i mars 2015. Ett gemensamt uttalande undertecknades 2016 av de europeiska institutionerna och sektorsövergripande arbetsmarknadsparter i EU, där den europeiska sociala dialogens roll lyftes fram som en viktig komponent vid utformningen av EU:s sysselsättnings- och socialpolitik. Under löptiden för det gemensamma projektet "*ESSDE capacity building project III – European Sectoral Social Partners in Education promoting the potentials of their dialogue through knowledge transfer and training*" (*ESSDE:s kapacitetsuppbyggnadsprojekt III – Sektorsvisa arbetsmarknadsparter på utbildningsområdet i EU främjar potentialen i sin dialog genom kunskapsöverföring och utbildning*) 2017–2018 har europeiska ledare lyft fram den europeiska pelaren för sociala rättigheter och skapat ett nytt momentum för social dialog som en viktig praxis som främjar tillväxt. Vikten av utbildning för att nå många av pelarens huvudmål betonas genom Europeiska kommissionens och rådets diskussion om [utbildningens framtid](#) vid toppmötet i Göteborg den 17 november 2017 som syftar till att göra Europa till en förgrundsgestalt i implementeringen av agendan för hållbar utveckling 2030 och FN:s mål för hållbar utveckling. I detta hänseende ger regeringarna utbildningen en nyckelroll för att "säkerställa en motståndskraftig ekonomi, social sammanhållning, aktivt medborgarskap och identitet".

Utbildning är en viktig institution för såväl rättvisa som ekonomiskt välstånd. I "[Parisdeklarationen](#)", som antogs av Europeiska unionens utbildningsministrar i mars 2015⁵, lyfts utbildningens viktiga bidrag till

utbildningspolitiken med hjälp av kunskaper genom en lyckad social dialog. ESSDE:s kapacitetsuppbyggnadsprojekt III) (VS/2017/XXXX), "European Sectoral Social Partners in Education promoting the potentials of their dialogue through knowledge transfer and training. The ESSDE capacity building II" (Branschvisa arbetsmarknadsparter på utbildningsområdet i EU främjar potentialen i sin dialog genom kunskapsöverföring och utbildning. ESSDE:s kapacitetsuppbyggnadsprojekt II) (VS/2015/0032), "Promoting the potentials of the European sectoral social dialogue in education by addressing new challenges and exploring experience and knowledge (Främja potentialen i den sektorsvisa sociala dialogen på utbildningsområdet i EU genom att ta upp nya utmaningar och utforska erfarenhet och kunskaper) (VS/2013/XXX). Detta arbete fick stöd från Europeiska kommissionen genom budgetposten för social dialog och relationer på arbetsmarknader.

⁴ Kroatien, Litauen, Slovenien, Slovakien, Rumänien, Montenegro, Estland, Serbien, Cypern, Ungern, Lettland, Polen, Spanien, Bulgarien, Danmark, Finland, Irland, Italien, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Portugal.

⁵ Informellt möte för Europeiska unionens utbildningsministrar, "Declaration on Promoting citizenship and the common values of freedom, tolerance and non-discrimination through education" (Förklaring om främjande av medborgarskap och de gemensamma värderingarna frihet, tolerans och icke-diskriminering genom utbildning), 17 mars 2015, Paris.

personlig utveckling, social delaktighet och deltagande, även genom att säkerställa delaktighet, bekämpa ojämlikhet och öka lärarna inflytande samt stärka barns och ungdomars förmåga att tänka kritiskt och visa gott omdöme, särskilt i relation till internet och sociala medier. När utbildning prioriteras blomstrar såväl samhälle som ekonomi. Inför ökande samhällskrav och Europas tillväxtmål är Europas sektorsvisa arbetsmarknadsparter på utbildningsområdet, med status som representanter för sektorns två sidor på utbildningsområdet enligt artikel 154–155 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), medvetna om att sektorn står inför en rad utmaningar för att skapa högkvalitativa, rättvisa och inkluderande utbildningssystem som lämpar sig för framtiden och viktiga drivkrafter för hållbar utveckling. Dessa omfattar demografiska förändringar, tekniska förändringar, samhällsförändringar och politiska förändringar (nämligen regleringssystem på olika nivåer t.ex. den europeiska terminen, Europa 2020-strategin och den strategiska ramen för europeiskt samarbete om utbildning fram till 2020 samt det europeiska utbildningsområdet 2025).

Trots det faktum att läraryrket har potential att bidra till social jämlikhet i hela Europa blev det tydligt på arbetsmarknadsparternas konferens i Sofia (juni 2018) att Europa har gemensamma utmaningar med ett läraryrke som brottas med arbetskraftsbrist, låg attraktionskraft, rekryteringsproblem och svårighet att behålla arbetskraften. Högkvalitativ undervisning av välutbildade lärare som får det stöd de behöver för att utöva sitt yrke är kärnan i en högkvalitativ utbildning. Utöver dessa utmaningar är det även nödvändigt att tänka nytt kring undervisnings- och inlärningsmiljöer med tanke på de redan nämnda snabba förändringarna i våra samhällen.

Syften och prioriteringar

EFEE och ETUCE anser att det är mycket viktigt att fortsätta sina gemensamma ansträngningar för att hitta gemensamma samhällsnyttiga lösningar för att göra läraryrket mer attraktivt, inom högkvalitativa utbildningsinstitutioner som är inkluderande, elev- och studentcentrerade och hållbara organisationer.

Inom ramen för denna förklaring, som fungerar som en avsiktsförklaring för att inleda processen med att utveckla en handlingsram för läraryrkets attraktionskraft, avser EFEE och ETUCE att ytterligare följa upp sina åtaganden enligt ESSDE:s arbetsprogram 2018–2019 att gemensamt arbeta för att bidra till att åtgärda lärarbristen. Vi vill dessutom bygga vidare på de problem som prioriterats för gemensamma åtgärder under europeiska och nationella arbetsmarknadsparters rundabordsamtal och under slutkonferensen i Sofia (juni 2018): främja anständiga arbetsplatser och förbättra hälsa och säkerhet på arbetsplatsen; rättvisa och jämlikhet på utbildningsområdet samt stödja lärare, utbildare, skolledare och stödpersonal inom utbildning.

Dessa frågor är inte ”nya” för vårt arbete som Europas branschvisa arbetsmarknadsparter på utbildningsområdet. Tvärtom har de utgjort ryggraden i vårt gemensamma arbete sedan ESSDE:s tillkomst (grundades 2010). Istället för att fokusera på dessa frågor som fristående områden strävar vi nu efter att tillämpa en helhetsfokuserad vision och använda den som grund för vårt fortsatta arbete med gemensam kapacitetsuppbyggnad för att effektivt delta i den sociala dialogen på alla nivåer och bidra till att öka läraryrkets attraktionskraft.

Genom denna förklaring åtar vi oss att fortsätta till nästa steg och ytterligare utforska de element som bidrar till att besvara denna fråga och lägga grunden till att utarbeta en gemensam handlingsram.

Dessa element omfattar frågor med direkt koppling till läraryrket:

1. Främja utvecklingen av ett läraryrke baserat på professionalitet, professionens autonomi, ambition och lagarbete samt hållbara goda anställnings- och arbetsförhållanden, karriärutsikter och belöningssystem, inklusive rimlig lön med tanke på andra konkurrerande attraktiva karriärvägar och ekonomiska förhållanden i respektive medlemsstat, samt stimulera mångfald i karriärmöjligheterna.
2. Stödja lärare, utbildare, skolledare och annan stödpersonal inom utbildning, särskilt genom investeringar i effektiv grundläggande lärarutbildning och kontinuerlig vidarebildning av hög kvalitet.

Samt bredare frågor som direkt påverkar de (föränderliga) roller och krav som ställs på lärare, utbildare och skolledare i våra utbildningssystem:

3. Främja delaktighet, rättvisa och lika villkor, inklusive jämställdhet inom utbildning, genom att fokusera på det växande behovet av att utveckla demokratiska och inkluderande skolkulturer och se till alla elevers och studenters behov.
4. Främja inkluderande, elev- och studentcentrerade, hållbara och anständiga arbetsplatser, inklusive förbättringar av hälsa och säkerhet på arbetsplatsen samt balansen mellan arbete och fritid.
5. Främja fullständig digital kompetens och beakta effekten av IKT i utbildning.
6. Främja investeringar i utbildning av hög kvalitet, inklusive utbildningsinfrastruktur.

Dessutom, så som även lyftes fram i slutrapporten för ESSDE:s kapacitetsuppbyggnadsprojekt III, är EFEE och ETUCE medvetna om mervärdet i att ytterligare undersöka effekten av rekryterings- och retentionspraxisen i europeiska länder på läraryrkens attraktionskraft och förekomsten av lärarbrist.

Arbetsmarknadsparternas roll och åtaganden

Med ovanstående viktiga element i åtanke åtar sig Europas arbetsmarknadsparter på utbildningsområdet och deras medlemmar att fortsätta stärka sin kapacitetsuppbyggnad på europeisk och nationell nivå för en starkare sektorsvis social dialog, med avsikt att gemensamt arbeta för att öka läraryrkets attraktionskraft på följande sätt:

- Utforska möjligheten att gemensamt utarbeta en handlingsram för läraryrkets attraktionskraft.
- Öka samhällets medvetenhet om vikten och värdet av läraryrket inom högkvalitativa utbildningsinstitutioner som är inkluderande, elev- och studentcentrerade och hållbara organisationer samt läraryrkets bidrag till framtida samhällen.
- Fortsätta att identifiera, ta upp och hitta lösningar på problem och hinder för kapacitetsuppbyggnad av en effektiv social dialog på europeisk och nationell nivå.

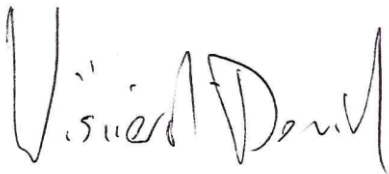
- Fortsätta att utveckla gemensamma åtgärder för att främja och bygga upp arbetsmarknadsparternas kapacitet att delta effektivt i politik och beslutsprocesser på alla nivåer inom utbildningsområdet.
- Utbyta god praxis och underlätta informationsutbyte mellan medlemmarna.

Slutsats

De europeiska arbetsmarknadsparterna på utbildningsområdet EFEE och ETUCE åtar sig att aktivt lansera denna förklaring på europeisk nivå och genom sina medlemsorganisationer på nationell, regional och lokal nivå.

Denna förklaring har antagits i plenum för den branschvisa sociala dialogen på utbildningsområdet i EU (ESSDE) den 19 november 2018.

Bryssel, den 19 november 2018.

Daniel Wisniewski
Generalsekreterare
EFEE

Susan Flocken
Europachef
ETUCE